

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/51

วันที่ 15 – 16 พฤษภาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 56 คน

จาก อบต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และที่ปรึกษาประธาน
สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวต้อนรับคณะผู้เข้าร่วมอบรมฯ จาก อบต.ห้วยผา
อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน (รุ่นที่ 1/51) ดังนี้

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ เป็นโครงการ
ตามพระดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา
นเรนทิราเทพยวดี โดยให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระราชูปถัมภ์
เข้ามาดำเนินการโดยใช้การพัฒนาทางเลือก ด้วยศาสตร์
พระราชา และ ตำราแม่ฟ้าหลวง ด้วยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่และให้โอกาส
คนในการ ลด ละ เลิก ยาเสพติด อย่างยั่งยืน

2. กระบวนการในการพัฒนาด้วยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนให้เกิดผลอย่างยั่งยืนและเกิดเป็นรูปธรรมต้องเน้นย้ำ
คือ การทำประชาคมกับชาวบ้านให้เห็นด้วยร้อยละ 80 ของ
ประชากรที่มีทั้งหมด หากชาวบ้านไม่เห็นด้วยหรือไม่ร่วมด้วย
เกิดความล้มเหลวตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่ม

3. การขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีพลอากาศ
เอกประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงยุติธรรม มาตรวจเยี่ยมโครงการฯ และกล่าวว่าปัญหา
ยาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศ ไม่ใช่เพียงที่บ้านห้วยผา

ยาเสพติดหลักที่เข้าสู่ประเทศผ่านทางชายแดนภาคเหนือ
86% จึงขอให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ขยายผลโครงการ
ร้อยใจรักษ์ไปใน พื้นที่ชายแดน 4 จังหวัด 19 อำเภอ 119
อปท. และให้มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการ
ฝึกอบรมให้ความรู้แนวทางพระราชดำริ “การเข้าใจ
เข้าถึง พัฒนา”

4. สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม
แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การ
เรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทำงาน และศาสตร์
พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของ
ตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
และแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการ
ดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ
คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดู
ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและ
ทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่
กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ
ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึง
โครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มี
รายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การ
มีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่
ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ
ปลายน้ำ โครงการ ร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริง
ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้
สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของ
ชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดย
ดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิต
ของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้
อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลง
เกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้
กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และ
ชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับ
หน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่า
วัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ในช่วงระยะเวลาไปสร้างฝายระบบน้ำ 49 วัน
ชาวบ้านไม่ได้ค่าแรงอะไรทั้ง 49 วันเลยหรือไม่

ตอบ : ไม่ได้ แต่ที่ไปเพราะชาวบ้านอยากมีน้ำอุปโภค
บริโภคมาใช้ และเป็นหลักการทำงานของโครงการฯ
ที่ให้ชาวบ้านสละแรงงาน สร้างความเป็นเจ้าของ
ร่วมกัน เพื่อใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ถาม : ในฤดูแล้ง น้ำในบ่อนี้มีน้ำใช้เพียงพอไหม

ตอบ : มี แต่น้ำสามารถใช้เพื่อการเกษตรเพียงอย่างเดียว

ถาม : บ่อนี้ได้ใช้ประโยชน์หรือยัง

ถาม : น้ำที่ไปต่อมา 14 กิโลเมตร เป็นน้ำอุปโภคบริโภคหรือน้ำใช้เพื่อการเกษตร

ตอบ : เป็นน้ำอุปโภคบริโภคโดยเฉพาะหมู่บ้านห้วยसान

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม
กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตาม
ความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหา
ผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์
รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และ
ที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่
พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และ
ดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูก
กาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ต้นยางเคยลองเอากาแฟไปปลูกใส่หรือยัง

ตอบ : ยังไม่เคยปลูก เนื่องจากต้นยางจะดูต้นงอกออกมา
จากกาแฟ

ถาม : ต้นมะม่วงที่เป็นต้นยอด เป็นพันธุ์อะไร

ตอบ : พันธุ์ตลับนาค เพราะมีความต้านทานต่อโรคสูง แมลง
ศัตรูพืชน้อยกว่าสายพันธุ์อื่นๆ

ถาม : มีวิธีการบังคับให้ผลผลิตมะม่วงออกนอกฤดูกาลไหม

ตอบ : มี แต่ต้นทุนจะสูงกว่าปล่อยให้ออกตามธรรมชาติ

ถาม : มะม่วงที่ปลูกส่วนใหญ่ต้นสูงมากหรือไม่

ตอบ : ไม่สูง เพราะจะต้องตัดแต่งกิ่งอยู่เรื่อยๆ เพื่อให้ง่าย
ต่อการดูแล

ถาม : ปุ่มที่สั่งซื้อเป็นปุ๋ยเคมี หรือชีวภาพ

ตอบ : ส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยเคมี เพราะปุ๋ยชีวภาพ ทาง
โครงการฯจะทำกันเอง

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยาให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์)

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หากพ่อค้าคนอกโครงการมาซื้อข้าวในราคาที่สูงกว่าโครงการ ชาวบ้านที่ปลูกข้าวจะขายให้พ่อค้าข้างนอกหรือไม่

ตอบ : ขายเหมือนกัน แต่ก็ขายให้โครงการในราคาเท่าเดิม คือ กิโลกรัมละ 25 บาท

ถาม : สารชีวภัณฑ์ ควรฉีดพ่นในเวลาใด

ตอบ : ในเวลาที่แดดร้อน หรือตอนเย็น เพราะสารจะออกฤทธิ์ในเวลาที่ไม่ใช่แสงแดด

ถาม : สารชีวภัณฑ์ทำกี่เดือนถึงจะสามารถนำมาใช้ได้

ตอบ : 2 อาทิตย์ หักเชื้อก็เริ่มเดิน และสามารถนำมาใช้ได้เลย

ถาม : สารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา วิธีการการนำไปฉีดพ่นต้องผสมน้ำในอัตราส่วนกี่ลิตร

ตอบ : ผสมน้ำ 100 ลิตร และนำไปฉีดพ่นในแปลงผักแปลงไม้ผลได้

ประเด็นแลกเปลี่ยน ในพื้นที่ อบต.ห้วยผามีการปลูกข้าวพันธุ์ กข21 เหมือนกัน แต่ไม่ทราบถึงวิธีการที่สามารถนำมาขึ้นรับประทานได้

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : อสพ. ได้คำตอบแทนหรือไม่

ตอบ : ได้คำตอบแทนจากโครงการร้อยใจรักฯ

ถาม : หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอลที่นำมาปลูกเป็นเมล็ดหรือเป็นลำต้น

ตอบ : เป็นท่อนพันธุ์ แล้วนำมาปักชำเพื่อขยายพันธุ์

ถาม : อายุหญ้าเนเปียร์ อยู่ที่กี่ปี

ตอบ : 5 ปี หลังจาก 5 ปี ต้นจะเล็กลง และไม่สูง

ถาม : สภาพอากาศมีผลต่อการเลี้ยงเป็ดไหม

ตอบ : มีผล เป็ดกากีแคมเบลล์จะชอบสภาพอากาศร้อน ไม่ชอบสภาพอากาศที่ชื้น

ถาม : การหมักอาหารหอยกกล้วยหมัก 1 ครั้ง ใช้ได้กี่วัน

ตอบ : อัตราส่วน 1 ถึง 200 ลิตร จะเหมาะกับหมู ไก่ และเป็ด 5 ตัว ฉ่ำลิ้นกินตัวละ 1 กก. กินได้ 20 วัน

ถาม : การทำอาหารไก่ ควรใช้หญ้าเนเปียร์หรือหอยกกล้วยสับเป็นส่วนผสม

ตอบ : การใช้หญ้าเนเปียร์เป็นส่วนผสมจะดีกว่าหอยกกล้วยสับ เพราะหญ้าเนเปียร์มีโปรตีนสูงถึง 14 %

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชนี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้กรรยาหมู่บ้านบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต รุมเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : นายเลาต้า แสนลีเป็นชนเผ่าใด

ตอบ : นางรัชนี : เป็นชนเผ่าจีนผสมลีซูหรือลีซอ บรรพบุรุษเป็นคนจีน

ถาม : จริงหรือไม่ ในอดีตบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าไปในหมู่บ้านห้วยสำนได้ และปัจจุบันสามารถเข้าไปในหมู่บ้านห้วยสำนได้หรือไม่

ตอบ : นางรัชนี : ในอดีตจะไม่สามารถเข้าไปได้ ซึ่งจะมียามรักษาการพร้อมอาวุธสงครามตรวจความเรียบร้อยก่อนเข้าหมู่บ้านหากตอบคำถามไม่ได้ อาจจะไม่มีโอกาสหรือชีวิตกลับออกมาได้แต่ปัจจุบันสามารถเข้าไปเที่ยว เยี่ยมชมหมู่บ้าน และความเป็นอยู่ของคนในชุมชนหมู่บ้านห้วยสำนได้ตามปกติ

ถาม : ขณะที่เสพยาบ้าหรือเฮโรอีนโดยใช้เข็มฉีดยา เพื่อนฉีดยาให้หรือฉีดยาด้วยตัวเอง และมีวิธีการอย่างไรในการดูแลรักษาเข็มฉีดยาไม่ให้ติดโรคติดต่อ ซึ่งมีโอกาสที่จะติดโรคติดต่อได้ง่าย

ตอบ : นายสมบุรณ์ : ใช้เข็มฉีดยาด้วยตัวเอง เวลาเสพจะเปลี่ยนเข็มทุกครั้ง ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงดูแลความสะอาดโดยใช้แอลกอฮอล์ล้างทำความสะอาด

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้ และ **นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ** ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีสิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรก มีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : จากการที่ได้ยินชื่อเสียง การได้รับข่าวสาร เรื่องเล่าต่อกันมาว่า ผู้มีสิทธิพลมีการใช้อำนาจ กดขี่ชุมชน เหยียด ชนกลุ่มน้อยอย่างร้ายแรงกับคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ท่านมีวิธีการ แนวทางการปฏิบัติตน แนวทางการดำรงชีวิตอย่างไรในการอยู่ร่วมกับผู้มีสิทธิพล ให้ใช้ชีวิตอยู่รอดปลอดภัย ปราศจากอันตรายในชีวิตและทรัพย์สิน

ตอบ :

พ่อหลวงสุรัตน์ บรรพบุรุษชนเผ่าปากาเกะญอ จะสั่งสอนตั้งแต่โบราณว่า ไม่ให้ลูกหลานยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย หรือความไม่ถูกต้อง ผิดศีลธรรมต่างๆ การใช้ชีวิตที่ผ่านชาวบ้านรวมถึงผู้นำชุมชนอยู่อย่างหวาดกลัว หวาดระแวงกับอำนาจของผู้มีสิทธิพลในพื้นที่แห่งนี้ ไม่มีสิทธิหรือสามารถออกสิทธิออกเสียงในการทำกิจกรรมใดๆได้ แต่ชาวบ้านพี่น้องของเรา มีความเข้มแข็งพึ่งพาอาศัยกัน รวมถึงให้กำลังใจกันอยู่สม่ำเสมอ ทำให้ผู้นำเลือกในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อความสงบสุขและความเป็นอยู่อย่างสงบของคนในชุมชน ถึงแม้มีบางครั้งที่ถูกกดขี่ข่มเหงข่มขู่อยู่บ้าง แต่เชื่อว่าพลังของการทำความดี พลังของมวลชน จะชนะสิ่งที่อยู่เหนือกฎหมายหรือผู้มีสิทธิพลทั้งหลายได้

พ่อหลวงดวงแก้ว ระยะเวลาที่ผ่านมาผมได้ต่อต้านอำนาจของผู้มีสิทธิพลมาโดยตลอดจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งสร้างความไม่พอใจ และถูกข่มขู่อยู่บ่อยครั้ง แต่ก็ไม่สามารถทำอะไรเราได้ เนื่องจากลูกบ้านของเรามีความรัก มีความเข้มแข็ง สามัคคีกัน มีความร่วมมือที่ดีกับเรา เวลาเราถูกเรียกตัวหรือใครจะมาทำไม่ดีชาวบ้านจะร่วมมือกันปกป้องทำให้เรามีแรงต่อสู้เพื่อพวกเขา รวมถึงได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองจากหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ในการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของเรา

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

**นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และที่ปรึกษา
ประธานสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทอง
หลังพระฯ**

ได้กล่าวถึงการสรุปกิจกรรมการอบรม ว่า
โครงการร้อยใจรักฯ เป็นโครงการตามพระดำริของ
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิรา
เทพยวดี เป็นการเน้นแนวทางการพัฒนาทางเลือก
พัฒนาคน โดยการให้โอกาสให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
ได้มีโอกาสในสิทธิสาธารณะูปโภคขั้นพื้นฐาน รวมถึง
ทางด้านเกษตรกรรม พื้นที่ทำกิน และส่งเสริมอาชีพ

ดังนั้น โครงการร้อยใจรักฯ จึงเป็นการปรับ
ทัศนคติของชาวบ้านร่วมกับการแก้ไขปัญหาความ
เดือดร้อนในพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ปัญหายาเสพติดได้
ขยายเข้ามาในประเทศไทยในหลากหลายช่องทาง ซึ่ง
พื้นที่หลักในการขนส่งหรือการลำเลียงยาเสพติดนั้น อยู่
ในช่องแนวรอยต่อระหว่างประเทศ การขยายผลโครงการ
ร้อยใจรักฯ จึงมีวัตถุประสงค์ในการขจัดปัญหายาเสพติด
ในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ เชียงราย
แม่ฮ่องสอน และพะเยา โดยเห็นว่า “การพัฒนาคน คือ
สิ่งที่สำคัญที่สุด”

ดังนั้น การขับเคลื่อนโครงการให้ดำเนินไปได้อย่าง
ลุล่วง คือ หน่วยงานราชการ ทางสถาบันปิดทองหลังพระฯ จึง
ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการท้องถิ่น ท้องถิ่น ด้วยเห็น
ว่า เป็นหน่วยงานที่เข้าถึงชาวบ้านและเข้าใจถึงปัญหาของ
ชาวบ้านได้มากที่สุด ดังนั้น หลักสูตรที่ 2 จึงจะเป็นการเน้น
กระบวนการเรียนรู้ที่จะต้องดำเนินการสำเร็จ หรือ โครงการ
Quick win จึงต้องการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจากการอบรมใน
หลักสูตรที่ 1 เมื่อกลับไปในพื้นที่แล้วให้ร่วมกันหารือถึงปัญหา
ที่ชาวบ้านต้องการแก้ไขปัญหาย่างแท้จริง

ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาร่วมนี้ให้เหลือ 20 คน
เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ
แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลนิธิชุมชนของ
ท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร
ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลัง
พระฯ จะมอบงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดย
งบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

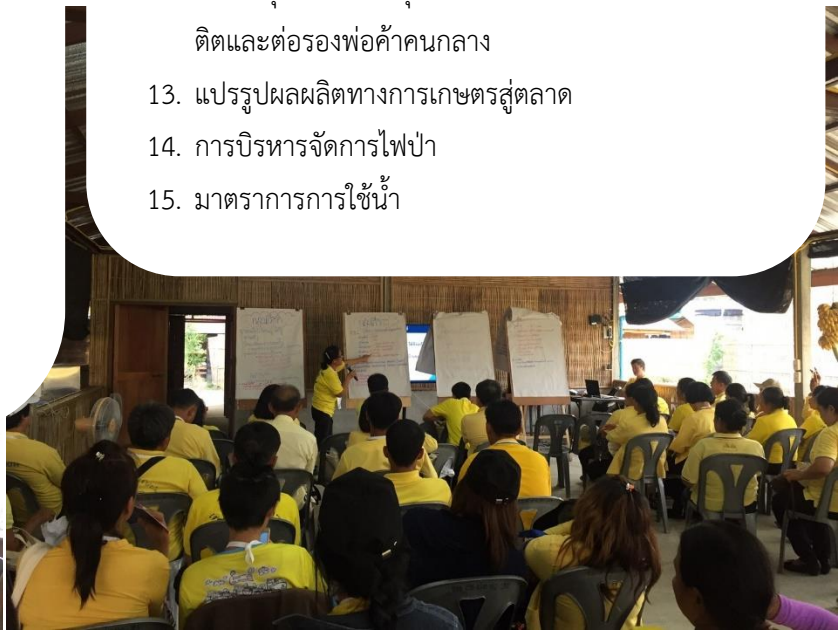
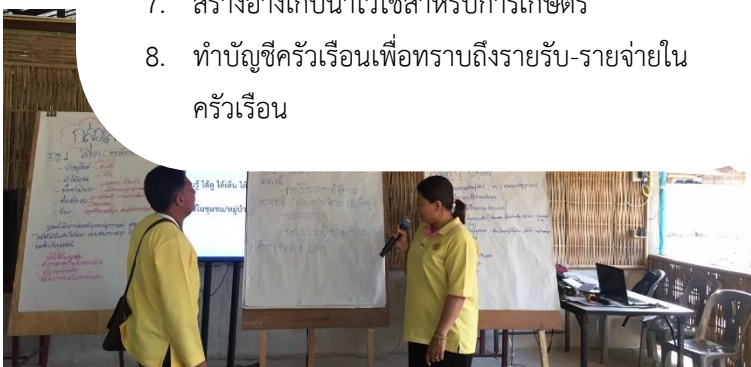
สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. วิธีการเก็บ ดูแลรักษา พันธุ์ข้าวโอโต (กข21)
2. การพัฒนาปศุสัตว์ พันธุ์สัตว์
3. การพัฒนาพันธุ์ และส่งเสริมหมูดำดอยตุงให้กับคนในชุมชน
4. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ โดยใช้หญ้าเนเปียร์เป็นอาหาร
5. การส่งเสริมหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอลและหญ้าเนเปียร์ปากช่อง
6. การทำอาหารหมักลดต้นทุนจากต้นกล้วย และหญ้าเนเปียร์
7. การส่งเสริมกองทุนพันธุ์สัตว์ให้ชาวบ้านนำไปเลี้ยง
8. ความสามัคคีของคนในชุมชนในการพัฒนาระบบน้ำ
9. การทำอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์
10. ข้อดีข้อเสียของการทำอ่างพวงสันเขา
11. การใช้ระบบกักน้ำจากที่สูงลงที่ต่ำ เพื่อนำไปใช้ในการเกษตร
12. การดูแลรักษาป่าต้นน้ำ ป่าอนุรักษ์ และการใช้สอยใช้ประโยชน์จากป่าใช้สอย
13. การจัดการพื้นที่เนินเขา ที่ดอน และที่นา เพื่อปลูกพืชผสมผสาน
14. การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมีในแปลงนา
15. การบริหารจัดการน้ำโดยคณะกรรมการดูแลน้ำของหมู่บ้าน

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. นำปุ๋ยหมักชีวภาพ สารชีวภัณฑ์ไปใช้และเผยแพร่ให้เกษตรกร เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิต
2. สร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการน้ำในชุมชน
3. การใช้ระบบกักน้ำเพื่อนำน้ำไปใช้ในพื้นที่การเกษตร
4. การปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นอื่นๆ เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
5. นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ไปเผยแพร่ให้กับชาวบ้านในชุมชน
6. การนำอาหารลดต้นทุนไปเลี้ยงสัตว์ หมู เป็ด ไก่ และปลา
7. สร้างอ่างเก็บน้ำไว้ใช้สำหรับการเกษตร
8. ทำบัญชีครัวเรือนเพื่อทราบถึงรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน
9. นำความรู้ด้านปศุสัตว์ไปปรับใช้เพื่อลดอัตราการตายของสัตว์
10. ทำเกษตรเชิงผสมผสาน
11. ปรับปรุงพันธุ์พืชในชุมชน
12. สร้างกลุ่มหรือรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อประกันราคาผลผลิตและต่อรองพ่อค้าคนกลาง
13. แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรสู่ตลาด
14. การบริหารจัดการไฟฟ้า
15. มาตรการการใช้น้ำ

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/51 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	87.76	12.24	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	61.22	38.78	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	67.35	32.65	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	75.51	24.49	-	-
วิทยากรมีความรู้	89.80	10.20	-	-
สถานที่อบรม	85.71	14.29	-	-
สถานที่พัก	67.35	32.65	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	87.76	12.24	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 49 คน จาก 56 คน